

Rossfjordvassdragets Grunneierlag

Forvaltnings- og kultiveringsplan for Finnfjordvatnet

Planperiode 2019 – 2024

Denne forvaltningsplanen er inndelt i åtte deler, slik:

1. Innledning
2. Overordnet målsetting
3. Kultivering av fiskebestandene
4. Rehabilitering av gytebekker / -elver
5. Bekjempelse av begroing av siv (takrør)
- 6- Tiltaksplan 2019 - 2024
7. Sportsfiske, naturopplevelse, rekreasjon
8. Finansiering og dugnadsinnsats

INNLEDNING

1. Innledning

Finnfjordvatnet (25 moh.) er en innsjø med et overflateareal på 10,6 km², lokalisert seks km øst for Finnsnes. Overflatearealet dekker Senja, Målselv og Sørreisa kommuner i Troms fylke. Innsjøen har et nedbørsfelt på 87 km² og utgjør øvre del av Rossfjordvassdraget. Største målte dybde er 39 meter (ved Reinelv). Finnfjordvatnet har forbindelse til havet i Malangen via Lakselva (2,5 km), Rossfjordvatnet (15 km) og Tidevannselva i Rossfjordstraumen.

Vassdraget er varig vernet mot kraftutbygging. En marin verneplan for Tidevannselva og nordre del av Rossfjordvatnet er under utarbeiding av statlige myndigheter.

Finnfjordvatnet er en artsrik innsjø med stasjonære og anadrome fiskearter. Følgende fiske-
slag er registrert i innsjøen:

- Abbor
- Laks
- Røye
- Skrubbe (sandskrubbe)
- Trepigget stingsild
- Ørret / sjørørret
- Ål

Sjørørreten vandrer ut i havet i Malangen. Det er uklart om innsjøen har en egen sjørøyebe-
stand. Laksen vandrer opp i sommermånedene, og oppholder seg i innsjøen til gytingen
starter om høsten. Det antas at laksen da slipper seg ned i Lakselva, og gyter der. Gytehabi-
tater for laks er ikke kartlagt.

Under storrusefisket sommeren 2019 ble det fanget 5 åler. Det er svært gledelig å kunne konstatere at ålen, som er en truet art (rødlistet i Europa), fortsatt lever i Finnfjordvatnet og returnerer dit etter gyting (presumptivt i Sargassohavet). Sandskrubba er en flyndreart som ble værende (innestengt ?) i innsjøen etter siste istid. Det er mulig at noen skrubber vandrer ut i havet og tilbake igjen (erfaring fra andre vassdrag).

I normalår er innsjøen isfri fra primo juni til ultimo november. Den har lite naturlig tilførsel av næringsstoffer, og karakteriseres av fagfolk som et næringsfattig vann.

Det er bebyggelse med fast bosetting langs fylkesvei 855 på nord- og østsiden og på sørsiden av innsjøen langs kommunevei 203. Vestsiden er veiløs med et tjuetalls hytter. Flere eiendommer på nord- og østsiden av innsjøen har tidligere vært i bruk til jordbruksformål med dyrket mark for grasproduksjon og husdyrhold. Det er ingen avrenning fra jordbruksvirksomhet i dag, unntatt til elva Bjelma i sørøst. Bebyggelsen på øst- og sørsiden av Finnfjordvatnet er ikke tilknyttet kommunalt avløpsnett, med avrenning til innsjøen som konsekvens. Området rundt innsjøen er dominert av kulturlandskap og bjørkeskog. På vestsiden er det furuskog, spredt lauvvegetasjon og et myrlendt, småkupert landskap.

2. Forvaltning av vassdraget

Finnfjordvatnet forvaltes av Rossfjordvassdragets Grunneierlag (RVG) på vegne av grunneierne, og består av et syttitalls private eiendommer med strandlinje til vannet. Styret i Grunneierlaget vedtok i april 2018 at det skulle gjennomføres et prøvefiske i Finnfjordvatnet. Formålet med prøvefisket var å samle inn data for å kunne redegjøre for den økologiske tilstanden til fiskebestandene i innsjøen, primært med vekt på abbor, røye og ørret.

Denne forvaltningsplanen omfatter kun Finnfjordvatnet og tilstøtende gyteelver og -bekker. Det må utarbeides forvaltningsplaner for Lakselva, Rossfjordvatnet og evt. Tidevannselva.

OVERORDNET MÅLSETTING

3. Overordnet målsetting

Den overordnede målsettingen med forvaltningen av Finnfjordvatnet er å gjøre innsjøen attraktiv for sportsfiske, naturopplevelser og rekreasjon for lokalbefolkningen og tilreisende.

Med sin sentrale beliggenhet har innsjøen et stort potensial for å kunne bli et etterspurt sportsfiskevann og rekreasjonsområde.

KULTIVERING AV FISKEBESTANDENE

4. Prøvefiske 2018

Prøvefisket ble gjennomført i perioden 11. – 13. oktober 2018 med Ferskvannsbiologen Runar Kjær EKF (mastergrad i ferskvannsökologi) som faglig ansvarlig. Resultatene fra prøvefisket ble presentert på et grunneiermøte på Høllanes grendehus, 10. april 2019. 26 grunneiere møtte opp. Styret, grunneierne, Arbeidsgruppe forvaltningsplan, Aspelund Grendelag og Lokalutvalg 1 i Senja kommune har fått tilsendt *Statusrapport for fiskebestandene i*

Finnfjordvatnet, datert 8.4.19. Rapporten ble utarbeidet av Runar Kjær etter prøvefisket.

Statusrapporten konkluderer med at Finnfjordvatnet ikke er overbefolka av smårøye. Rapporten er vedlegg A til denne forvaltningsplanen.

5. Anbefalinger fra fagansvarlig

Fagansvarlig Runar Kjær anbefaler at det settes i gang et kultiveringsfiske med oppstart i 2019. Det må gjennomføres et målrettet uttak av røye i lengdegruppen 15 – 25 cm. All fisk over 25 cm lengde må bevares, og settes ut igjen.

Ved oppstart av kultiveringsfiske på våren, anbefales det å ta ut abbor, spesielt gytefisk (abboren gyter på våren).

Det gjennomføres et nytt prøvefiske (oppfølgingsfiske) medio august 2020. Formålet er å følge opp utviklingen av bestandene, spesielt røya.

Nevnte statusrapport danner grunnlaget for utarbeiding av en forvaltnings- og kultiveringsplan for Finnfjordvatnet med en tidshorisont på 6 år. Formålet med planen er å etablere og opprettholde en sunn, frisk og bærekraftig fiskebestand slik at innsjøen blir et attraktivt fiskevann og rekreasjonsområde for lokalbefolkningen og tilreisende.

Følgende tiltak skal vies mest oppmerksomhet:

- Redusere abborbestanden
- Utfisking av røye med lengde 15 – 25 cm
- Parasitter hos fisk
- Utbedre gytebekker og -elver
- Bestandsovervåking med regelmessig prøvefiske
- Etablere en bærekraftig bestandstetthet
- Overvåke vannkvaliteten
- Stoppe / begrense tilgroing av siv i nordenden av innsjøen på Finnfjordeidet
- Profilere innsjøen for sportsfiske med båt, fra land og isfiske.

6. Redusere abborbestanden

Abboren gyter på grunt, stillestående vann om våren. Fisken fester rogn til vannplanter, grener og annen vegetasjon på bunnen som har havnet i innsjøen. Det mest effektive fisket er rusefiske i gytetiden på våren (april - mai). All småfisk skal tas på land, avlives, veies, lengdemåles og destrueres. Stor abbor (> 400 gram) er fiskepisere, og skal settes ut igjen.

7. Fiske ut smårøye

Det mest effektive fisket er på våren og forsommeren når røya oppholder seg på grunt vann. Samt utover sommeren fram mot gytetiden i september/oktober. All fisk mellom 15 og 25 cm tas på land, avlives, veies, lengdemåles og destrueres.

Der må anskaffes et «veienett» for å kunne veie fisk som skal settes ut igjen.

8. Parasitter hos fisk

Konklusjonen fra prøvefisket er at det neppe er mulig å utrydde parasittfaunaen i innsjøen. Det er heller ikke nødvendig, sett fra et faglig og forvaltningsmessig perspektiv. Det antas at parasittmengden vil avta med færre fisker og økt tilgang på næringsdyr av god kvalitet. Ergo blir det en bedre balanse mellom antall individ og næringstilgang.

9. Bestandsovervåking - regelmessig prøvefiske

Fagansvarlig Runar Berg har anbefalt et nytt prøvefiske medio august 2020. Grunneierlaget vil da få resultater fra fisk fanget før gytingen starter. Det bør også foretas et prøvefiske på tampen av forvaltningsperioden (2023 / 2024).

10. En bærekraftig bestandstetthet

En bærekraftig fiskebestand i Finnfjordvatnet oppnås ved at det til enhver tid er riktig mengde fisk sett i forhold til næringstilgang av god kvalitet i innsjøen.

11. Overvåke vannkvaliteten

Senja kommune, ved Vannområdekoordinator for Sør- og Midt-Troms, har tatt på seg ansvaret for å overvåke vannkvaliteten i innsjøen. Jamfør også hans epost datert 24.10.19, som er videresendt til styret.

REHABILITERING AV GYTEBEKKER OG -ELVER

12. Gytehabitater - utbedre gytebekker og -elver

Gyteforholdene for laks og ørret må undersøkes nøye. Det antas at laksen kun gyter i Laks-elva. Dette må undersøkes og stadfestes, eventuelt bli avkreftet. Kjente gyteelver for ørreten er Storelva, bekken vest for «gammelbutikken» på Finnfjordeidet og Reinelva. I Purkelva, Tverrelva, Bjelma og bekken østover fra Mevatnet (43 moh.) må gyteforholdene undersøkes. Det samme må evt. tre bekker i Kjosien. Mulige gytebekker på Aspelund-siden må kartlegges og undersøkes. Det samme må kulverter / stikkrenner på fv 855 og kv 203 som mulig vandringshinder til gyteplasser.

Gytebekkene må besiktiges for å kartlegge behov for vedlikehold og restaurering, slik at ørreten (og laksen?) kommer seg lett fram og at det er nok gytegrus på gyteplassene. Det betyr å renske opp i vegetasjon, røtter, vindfall etc. i bekkeleiet og tilføre gytegrus der det trengs.

BEKJEMPELSE AV SIV

13. Bekjempelse av siv (takrør)

Det har i mange tiår vært en stabil forekomst av siv (type takrør) i nordre del av innsjøen ved Finnfjordeidet, et areal på ca. 30 dekar. Tilgroingen av siv har økt betydelig de senere år og lagt beslag på stadig større areal. Kun en smal stripe på ca. 20 meters bredde er fortsatt åpent vann som leder mot innløpsosen av Lakselva. Konsekvensen av økt tilgroing vil bli at arealet gror helt igjen. Det vil hindre fisk å kunne svømme og forflytte seg mellom innsjøen

og Laks-elva. Dette vil true innsjøens eksistens som vassdrag for anadrome fiskearter (laks, sjørørret og ål) i framtiden.

Jeg har kontakt med vannfaglig ekspertise i Lenvik kommune ved Vannområdekoordinator Sør- og Midt-Troms, Viktor Lavik (mastergrad i akvatisk økologi). Han er bedt om å utarbeide et «problemnotat» om økningen av sivveksten.

Etter hans anbefaling hadde jeg et møte med Amfibie Service AS, 12.11.19. Selskapet er lokalisert på Nedenes i Arendal kommune, og er spesialisert på bekjempelse av siv med erfaring fra bl.a. Otra og Mandalselva på Sørlandet, og Neslandsvatn i Telemark. Det er anslått at vil ta to uker å bekjempe sivproblemet på Finnfjordeidet. Uke 28 og 29 i 2019 er satt av til å utføre et slikt oppdrag for RVG. Kostnads kalkylen er på kr 367 000, ekskl. moms.

Det må søkes om penger fra det offentlige til å utføre arbeidet. Alternativt må sivproblemet ut-redes nærmere av fagekspertise før iverksetting. Det vil ha som konsekvens at selve felt-arbeidet kan bli utsatt.

Kampen mot sivet må organiseres, gjennomføres og ledes som et eget prosjekt som overvåkes av styret i RVG.

TILTAKSPLAN 2019 - 2024

14. Tiltaksplan - gjennomføring

År	Tiltak	Ansvar	Merknad
2019	Rusefiske	Bjørn, Espen, Håvard, Jan	Jun – sep. 3 storruser. Resultat; vedlegg B
2019	Innsjøens vestside, besiktigelse (Kjosen – Purkelva).	Tore	27. 09. Framkommelighet, fiskemuligheter fra land
2019	Begroing sivplanter. Utrede mottiltak	Tore	Nordenden. Viktor Lavik, Lenvik kommune
2019	Storrusefiske 2019, evaluering	Tore, Anders	29.10.19. Rapport, vedl. B
2019	Møte med leder Lokalutvalg 1	Styret	29.10.19
2020	Storrusefiske	Som 2019	08.06. – 30.09. Espen og Jan må ha medhjelpere. Utvide med 1-2 ruser
2020	Gytebekker, besiktigelse	Tore, Arne	Uke 23. Storelva, Purkelva, «Butikkbekken»
2020	Restaurere gytebekker	Tore, styret, grunneiere	Uke 24 – 36. Purkelva, Storelva, «Butikk-bekken»
2020	Utrede sti langs Lakselva	Styret	Grunneierkontakt, tiltak, kostnader. Til Vassenden
2020	Kartlegge gyteforhold, laks	Tore	Forskningsprosjekt
2020	Kartlegge ev. sjørøyebestand	Tore	Forskningsprosjekt
2020	Rusefiske 2020, evaluering	Tore, Anders	Uke 41 (oktober)
2020	Utrede sportsfiske fra båt	Styret	Steder båtutsett, fiske-

			/utstysregler, båtutleie
2020	Utarbeide detaljert tiltaksplan for 2020	Tore	Frist 31. mars
2020	Prøvefiske (oppfølging fra 2018)	Tore	Uke 34. Kontakte div. forskningsmiljø
2020	Mulige vandringshindre, gytefisk	Styret	Sjekke stikkrenner og kulverter
2020	Tilgroing av siv, bekjempelse	Amfibie Service AS, styret	Uke 28 – 29. Eget prosjekt. Forutsatt finansiering. Faglig utredning i forkant
2021	Gytebekker, besiktigelse	Tore, Svein Kåre	Uke 23. Reinelva, Tverrelva, bekk Mevtnet
2021	Storrusefiske	Som 2020	Som 2020
2021	Restaurere Tverrelva, Mevatnbekken, Reinelva	Styret, grunneiere	Uke 24 - 36
2021	Opparbeide sti langs Lakselva	Styret, grunneiere	Vestsiden. Gapahuker, rasteplasser. Til Vassenden
2021	Profilere sportsfiske fra båt	Styret	Gitt positiv utredning
2021	Utarbeide detaljert tiltaksplan for 2021	Tore	Frist: 31.mars
2022	Opparbeide sti langs Lakselva	Styret, grunneiere	Østsiden av elva. Gapahuker, rasteplasser, fiskekulper. Til Vassenden
2022	Storrusefiske	Som 2021	Som 2021
2022	Utarbeide detaljert tiltaksplan for 2022	Tore	Frist: 31. mars
2022	Evalueringsplan av storrusefisket	Tore	Uke 41
2023	Opparbeide fiskesti, vestsiden av innsjøen	Styret, grunneiere	Gapahuker, rasteplasser
2023	Storrusefiske	Som 2022	Som 2022
2024	Prøvefiske	Tore, styret	Kontakte forskningsmiljø. Helst samme som 2020

15. Årlige tiltaksplaner

Styret og Arbeidsgruppe forvaltningsplan har i samhandling ansvaret for å utarbeide årlige tiltaksplaner. Planen skal være ferdig utarbeidet innen utgangen av mars samme år.

Tidsrom	Tiltak	Arbeidstimer	Kostnad	Ansvar	Merknad
---------	--------	--------------	---------	--------	---------

SPORTSFISKE, NARUROPLEVELSER, REKREASJON

16. Sportsfiske

Den overordnede målsettingen for forvaltningen av Finnfjordvatnet er å gjøre innsjøen til et etterspurt fiskevann for lokalbefolkningen og tilreisende. Øvre del av Lakselva ned til trebrua i Vassenden tas også med som tiltak. Det opparbeides sti på begge sider av elva.

Det opparbeides en fiskesti langs land på vestsiden av innsjøen, fra Hemmingsjordkjosen til Purkelva. Mange plasser på denne strekningen har dybde nok til å kunne fiske fra land. Det vil øke trivselen at det blir bygget gapahuker og etablert rasteplasser og bålplasser langs stien. Tilsvarende tiltak bør eventuelt gjennomføres på Aspelund-siden av innsjøen.

Det er fiske fra båt som egner seg best i innsjøen. Dorgefiske med sluk, markdrag og wobbler er meget godt egnet. RVG bør undersøke om det er interesse blant grunneiere for å leie ut båter som er egnet for sportsfiske. Det samme gjelder egnede steder for båtutsetting. Styret må utarbeide regler for bruk av båt i innsjøen.

17. Naturopplevelser og rekreasjon

Kombinasjonen båtliv og ilandstigning egner seg svært godt på vestsiden av innsjøen, spesielt fra Øyjordlangneset og nordover. Her er idyllisk, uberørt natur tilrettelagt for bærplukking og soppstaking. Det er ingen fast bosetting her, kun spedt hyttebebyggelse. Man kan benytte gapahuker, rasteplasser og bålplasser som blir etablert langs fiskestien.

Det bør også vurderes om det skal legges til rette for å kunne drive ulike former for båtsport. Den sørvestre del av Finnfjordvatnet vil egne seg godt for slike aktiviteter.

FINANSIERING og DUGNAD SINNSATS

18. Finansiering

Flere av tiltakene nevnt i pkt. 14 krever ekstern finansiering for å kunne bli realisert. Herunder innkjøp av:

- 1-2 storruser
- Gytegrus
- Materialer til gapahuker og rasteplasser
- Forskning på laksens gytehabitat
- Forskning på sjørøye
- Prøvefiske i 2020 og 2024
- Bekjempelse av siv.

Finansiering kan oppnås ved å søke Senja kommune, Fylkesmannen i Troms, Miljødirektoratet og Norges Vassdrags- og Energidirektorat (NVE) om økonomisk støtte til tiltakene. Grunneierne bør også bidra med økonomisk tilskudd til realiseringen av nevnte tiltak, f.eks. 600 kroner per eiendom.

19. Dugnadsinnsats

For å kunne gjennomføre tiltaksplanen, er det nødvendig med en betydelig dugnadsinnsats fra styret og Arbeidsgruppe forvaltningsplan og grunneierne. Dette gjelder både arbeidsinnsats, og å stille redskaper og utstyr til rådighet.

Finnsnes / Kristiansand, 17. november 2019

Tore Moheim
Rossfjordvassdragets Grunneierlag
Arbeidsgruppe forvaltningsplan

Vedlegg:

A. *Statusrapport for fiskebestandene i Finnfjordvatnet*, Ferskvannsbiologen Runar Kjær EKF, 8. april 2019.

B: Fangststatistikk for storrusefiske i 2019.

Relevant faglitteratur:

- Fiskeribiologiske undersøkelser i Finnfjordvassdraget. Martin-A. Svenning, 1986.
- Vandrende og stasjonær røye og ørret i vassdrag i Troms. Fylkesmannen i Troms, Miljøvernavdelingen, Rapport nr. 60, 1995.
- Overbefolka røyevatn i Nord-Norge. Veiledning i teinefiske. Sluttrapport. Martin-A. Svenning og Anders Klemetsen, 2001.
- Takvatnprosjektet. Forskning og kultivering av en overbefolka røyebestand. Per-Arne Amundsen m.fl., 2015
- Frie fiskeveier. Utbedring av vandringshinder for fisk. Rapport nr. 459. Statens Vegvesen, 2015.
- Marin verneplan for deler av Rossfjordvatnet og Tidevannselva for vernede vassdrag. Regjeringen, 1994.

Vedlegg A

Statusrapport for fiskebestandene i Finnfjordvatnet. Ferskvannsbiologen Runar Kjær EKF, april 2019.

Vedlegg B

Fiske med storruser – fangstresultat 2019

Det ble fisket med tre storruser i Finnfjordvatnet i perioden 4. juni – 13. oktober 2019, henholdsvis i Blomli og på Aspelund på østsiden, og ved Huarodden på vestsiden. Formålet med fisket var å starte arbeidet med reduksjon av bestanden av småvokst røye og abbor for å oppnå en bedre balanse mellom antall fisk i innsjøen og tilgang på næring av god kvalitet. Det antas at forekomsten av parasitter hos røya vil avta når fisken blir mer selektiv på næringsinntaket.

Smårøye på 15 - 25 cm og små abbor ble tatt på land og avlivet. All annen fisk ble sluppet ut igjen. Det er interessant å merke seg at det ble tatt 62 lakser i rusa ved Huarodden. Største laks målte 100 cm, det vil si at fisken veide 10 – 11 kg.

Blomli-rusa rapporterte seks sjøørreter á ca. 1 kilo. Aspelund-rusa meldte om to ørreter på over 1 kg hver, to lakser på 2 - 3 kg hver og en laks på 4 -5 kg. Det er ikke skjelnet mellom brunørret og sjøørret i statistikken.

Det er svært gledelig at det fortsatt finnes en bestand av ål i innsjøen. Ålen er truet av utryddelse, og er en rødlistet art i Europa.

Fangststatistikk

Fangststatistikken ble overlevert fra røkterne til Arbeidsgruppe Forvaltningsplan, 29. oktober.

Storruse	Røye	Abbor	Ørret	Laks	Ål	Skrubbe	Pukkellaks
Blomli-rusa - vekt (kg) - snittvekt (g) Periode: 15.7. - 25.8. Røkter: Jan Eidissen	136 20,4 150	176 44,0 250	52	0	0	0	0
Sum fisk Blomli	136	176	52	0	0	0	0
Aspelund-rusa Periode: 4.6. – 13.10. Røkter: Espen Brox	932	940	599	3	2	11	2
Sum fisk Aspelund	932	940	599	3	2	11	2
Huarodden-rusa - vekt (kg) - snittvekt (g) Periode: 4.6. – 28.9. Røkter: Håvard Winther Bjørn Vik	1138 144,6 127	1165 292,6 251	282	64	3	6	0
Sum fisk Huarodden	1138	1165	282	64	3	6	0
Sum fisk totalt	2206	2281	933	67	5	17	2

Antall fisk totalt er 5 511 individer, hvorav 81,4 % er småvokst røye og abbor som ble tatt på land, avlivet og destruert.

Rusefisket bør intensiveres med 1-2 ruser ekstra i 2020, slik at det blir 4-5 ruser i vannet. Området ved innløpet til Hemmingsjordkjosen bør prioriteres. Dette området er kjent for å være rikt på abbor.

Røkterne har sagt seg villig til å røkte rusene også i 2020. En erfaring fra årets fiske er at det må være to personer sammen om hver ruse (tungt arbeid, registrering). Det må ut-arbeides mer detaljert statistikk fra neste år (lengdemål, vekt, vanntemperatur, fangsttidspunkt etc.).

Hvordan se forskjell på laks og sjøørret

Arbeidsgruppe forvaltningsplan vil lage en oversikt på kjennetegn for å skille de to artene fra hverandre, til storrusefisket i 2020.